

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

VI. [i.e. VII.] Obiectum totale, & partiale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

eadem voces eligimus, quas & rebus magis accommodas, & probatoribus Doctorum magis usitatas esse iudicabimus.

C A P V T VII.

Obiectum totale, & partiale.

54 **I**llud est, quod omnibus actibus alicuius habitus, scientiae nimirum, aut virtutis obicitur: hoc, quod aliquibus duntaxat. Aduersus quam diuisionem illa sese difficultas offert, eius alterum membrum diuidens in altero claudii; siquidem obiectum partiale in totali comprehenditur: quam ob rem ea diuisio non minus vitiosa est, quam si pars hominis in corpus, & humanitatem scindatur. Respondeo iuxta superius dicta obiectum partiale sumi posse, aut ex parte obiecti, siue ipsius rei; & sic ab obiecto totali minime differre, cum omne totum per accidens, siue aggregatio plurium partium ab eis minime distinguitur: aut ex parte modi, siue actus: & ita obiectum partiale a totali diuersum esse, & in eo minime inclusum, actus enim, qui obiectum partiale ut sic exprimit alius est ab eo, qui obiectum totale exprimit quantum vterque idem re ipsa obiecti representet.

55 At replicabis: si vtrumque obiectum duntaxat ex parte actus, seu modi concipiendi differret, quo de cunctis vnum predicatur, de eodem alterum predicari posset: quo pacto rationale, & risibile ex aequo de iisdem inferioribus predicantur, nimirum quia non ex parte obiecti, sed solum ex parte modi concipiendi eandem rem per ordinem ad distincta connotata differret: consequens autem falso falsius est: quandoquidem haec veritas obiectiua, *Deus est*, ea est, de qua verè dicitur esse obiectum partiale Theologiae aut metaphysicae, quarum tamen obiectum totale neutquam est.

56 Respondeo duplex est diuersitas ex parte modi concipiendi: alia consistit in eo, quod vnus actus clarior, & explicatior alio sit, aut in eo, quod rem ad diuersa connotata aequali claritate referat; & haec diuersitas non obest, quominus ea, quae ex parte obiecti indistincta sunt, de iisdem inferioribus predicari possint, ac debeant quod solum ratio nobis obiecta conuincit: alia diuersitas posita est in eo, quod vnus actus collectionem, seu copulationem, & alter distribuitionem, seu diuisionem exprimat, & haec diuersitas obesse potest, & prohibere, ne quae ex parte obiecti realiter indistincta sunt, de iisdem inferioribus enuncientur: quod hoc exemplo luculenter ostendo: *Omnis homo, & aliquis homo* ex parte obiecti realiter non differunt, & quantum prior actus, alterum tantum posterior ex parte obiecti realiter attingit, nihilominus tamen quia *omnis homo* & *aliquis homo* hoc secundo modo ex parte modi concipiendi differunt, alterque copulationem, & alter diuisionem includit, ita propterea comparantur, ut de Ignatio v.g. aliquis homo non tamen omnis homo possit predicari: huiusmodi autem est diuersitas ex parte modi concipiendi, quae inter obiectum partiale, & totale interuenit, & alterum ab altero fecerit, conceptus enim huius quasi collectionem, & copulationem plurium obiectorum, & conceptus illius diuisionem exprimit.

57 Secunda aduersus eam diuisionem difficultas sic se habet: diuisum illius cum altero diuidentium, videlicet cum obiecto partiali conuertitur, quod quidem vitio non caret: animal enim hoc ipso quod in hominem, & belluam congruè diuidatur cum homine conuerti nequit. Assumptum est in peripicuo:

R.P. Richards Lyncei, Philosoph. Tom. III.

siquidem obiectum partiale est quod vni tantum actui, aut aliquibus non tamen omnibus obicitur: at obiectum in communi quatenus tale non omnibus actibus obicitur: sed iis tantum quibus a partiali, & totali materiali, & formali abstrahitur: igitur cum obiecto partiali recurrit, neque eo latius patet. Quod si dicatur, obiectum ut sic ex parte modi concipiendi esse partiale, secus vero ex parte obiecti, id falsum esse haud agere probari potest: namque obiectum ut sic ex parte modi concipiendi a partiali abstrahit: ergo ex parte talis modi partiale non est, cum ergo aliunde ex parte modi partiale sit, ut solutio largitur, profecto simul partiale, & non partiale ex parte modi erit, ac proinde eiusmodi diuisio obiecti contradictionem inuoluet. Tota vis huius obiectiouis in hunc syllogismum reuocatur: obiectum in communi tantum sumi potest, vel ex parte obiecti, vel ex parte modi concipiendi: At vtroque modo sumptum ab obiecto partiali minime distinguitur. Priori enim modo, siue ex parte obiecti nihil aliud est obiectum in communi, quam collectio omnium obiectorum, qualiacunque sint. At haec collectio quorumcumque obiectorum est etiam re ipsa & ex parte obiecti obiectum partiale in communi, si enim ab eo differret obiectiue, & reapse, maxime quatenus obiectum in communi includit obiectum totale, ex hoc autem nulla datur differentia, quandoquidem obiectum partiale a totali obiectiue non differt, ut initio huius capituli probatum manet: Posteriori etiam modo, siue quoad conceptum nostrum obiectum partiale est idem cum obiecto in communi & de eo dicitur, siquidem obiectum in communi pro ut tale, & quatenus a nobis concipitur, & abstrahitur non omnibus, sed aliquibus actibus obicitur: diuisum igitur eius diuisionis ab altero diuidentium adaequatur.

58 Respondeo, obiectum in communi ex parte modi concipiendi sumptum esse obiectum partiale in actu exercitio: Namque, ut recte argumentum probat, aliquibus tantum actibus obicitur, iis videlicet, quibus a suis inferioribus abstrahitur; Nequaquam tamen est obiectum partiale in actu signato, quoniam eius conceptus non exprimit diuisionem ab altera compare, sicut eam exprimit conceptus obiecti partialis: vnde diuisum cum altero diuidentium, nempe obiecto partiali, non ita conuertitur, ut hoc de illo directe, & formaliter predicari possit: haud enim obiectum in communi est in actu signato partiale, ut diximus. Paulo etiam aliter responderi potest reuocata in memoriam suppositione simplici & personali: haec enim duplicis suppositionis distinctione facta, dicendum, si obiectum ut sic simpliciter, & pro immediato significato supponat obiectum partiale esse, sin autem personaliter, & pro mediato significato, non esse obiectum partiale solum, verum etiam totale completi.

59 Postrema aduersus eam diuisionem difficultas est. Obiectum totale non est simpliciter obiectum: igitur obiectum in communi simpliciter cum partiali conuertitur, eoque latius non funditur: atque adeo ea diuisio obiecti legitima non est. Antecedens solum probatione eget, quam sic exhibebis obiectum totale est collectio seu cumulus obiectorum partialium: at collectio obiectorum non est simpliciter obiectum, quoniam admodum collectio hominum simpliciter homo non est. Verum respondeo primo, propter hoc argumentum satis probabile mihi videnti, obiectum in communi simpliciter, & proprie non diuidi per totale, & partiale, sed simpliciter per vnum, & secundum quid per aliud, non aliter ac homo in verum, & fictum diuiditur. Porro ut hoc censèa haud obscure præit B. Th. 1. p. q. 11

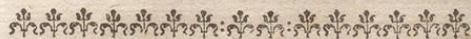
art. 1. ad 2. in hæc verba: *Sic igitur ens diuiditur per unum & multa quasi per unum simpliciter, & multa secundum quid.* Vbi vt recte aduertit Caiet. indidem, & P. Suarez 1. metaph. disp. 4. lect. 4. vocula *simpliciter*, & *secundum quid*, non referuntur ad vnum, & multa, sed ad particulam *diuiditur*; quasi sensus sit, ens diuidi simpliciter per vnum, eo quod vnum sub ente simpliciter contineatur, & secundum quid diuidi per multa propterea quod hæc sub ente secundum quid contenta sint: sicut autem multa sub ente simpliciter non continentur, nec tam ens, quam entia sunt, ita obiectum totale sub obiecto simpliciter non continetur, nec tam obiectum, quam obiecta illud nominari oportet: similiter ergo obiectum per totale secundum quid, & per parziale simpliciter diuidetur.

60 Alio quoque modo præfatæ difficultati responderi potest, dicitur obiectum totale aliud esse totale totalitate actus, aliud totale totalitate obiecti: obiectum totale priori ratione sumptum est, quod omnes actus scientiæ, aut virtutis terminat, ac nulli non obicitur: obiectum totale posteriori ratione usurpatum est omnium obiectorum collectio, & cumulus: sic causa alia est totalis totalitate causa, quæ omnes causas effectus complectitur, alia totalis totalitate effectus, quæ licet vna sit in omnes tamen formalitates effectus virtutem, & actionem suam porrigit. Quanquam ergo obiectum totale totalitate obiecti vnum obiectum haud sit, sed potius multa, adeoque simpliciter obiectum esse nequeat, aut rationem communem obiecti propriè, & legitime dissecare, vt ratio nuper facta persuadet, & Beati Thomæ, aliorumque plurium scholasticorum auctoritas conuincit: ceterum obiectum totale totalitate actus vnum esse potest, quo pacto diuina reuelatio, vna cum sit, tamen est obiectum totale fidei totalitate actus, quando nullum quidem fidei actum non terminat: veracitas etiam Dei vna cum sit, simili totalitate fidei obicitur: pari quoque modo obiectum attributionis Logicæ, verbi gratia, quod illudcunque sit, vnum profecto est; nihilominus tamen est obiectum eius totale totalitate, quam vocant actus, eò nimirum, quod singulos, & omnes illius scientiæ actus intrinsecè, aut certè extrinsecè, & per modum finis vltimi terminet, vt in loco ostendimus. Quando ergo obiectum totale totalitate actus, vnum est, adeoque simpliciter, & propriè obiectum, propriè quidem, & strictè diuidet obiectum in communi non minus quam illud, obiectum parziale dissecat, quin probatio in contrarium adducta officiat.

62 Hinc fit satis obiectioni, quæ aduersus definitionem obiecti totalis à nobis traditam confici posset: ea sic se habet: diuina reuelatio ex.c. omnibus actibus fidei obicitur, & tamen non est obiectum adæquatum, ac totale fidei, quando hæc non solum diuinæ reuelationi, sed vltius auctoritati Dei reuelantis innititur, & vtramque simul adeoque alterutram duntaxat partialiter respicit: definitio ergo tradita aliis à definito conuenit, quo nullum in arte definiendi vitium maius. Sed dicendum est, diuinam reuelationem esse obiectum totale fidei totalitate actus, non vero totalitate obiecti, nimirum quia præter eam etiam auctoritas Dei, necnon etiam mysteria reuelata fidei obiciuntur: quare obiectionem factam nullius esse momenti aduersus definitionem ita explicatam: hæc enim reuelationi dum conuenit, nisi definito suo non competit; quandoquidem reuelatio est obiectum totale totalitate actus respectu fidei, adeoque inter nostræ

definitionis definita comprehenditur. Aliter etiam responderi potest, diuinam reuelationem non obicitur omnibus actibus fidei re, & ratione nostræ; pro quo ex iis, quæ superius diximus, in memoriam reuocandum est, actum fidei diuinæ, tamen realiter indiuisibilis sit, tamen ratione nostra formali, aut obiectiuâ diuiduum esse duos in actus, quorum alter diuinam reuelationem, alter vero auctoritatem, seu veracitatem Dei reuelantis attingat: diuina autem reuelatio non obicitur huic posteriori actui provt à priori ratione distinguitur quanquam ab eo realiter attingatur: quomobrem nequit esse obiectum adæquatum; hoc enim à nobis definitum est, quod omnibus actibus etiam provt ratione distinctis obicitur.

Hinc alia quoque difficultas aduersus nostram definitionem obiecti totalis soluenda emergit: namque obiectum totale totalitate obiecti, siue collectio omnium obiectorum, non obicitur omnibus actibus scientiæ, cum multi sint, qui eam collectionem non attingant, imò nullus eam attingat, sed aliquam eius partem: ea igitur definitio obiecti totalis non omni definito conuenit; pari quidem vitio, ac si aliis à definito conueniret: parum ergo refert quod scyllam hanc vitauerimus, qui in charybdem illam priorem incidisse videmur. Dicendum tamen, obiectum totale totalitate obiecti aliquâ sui parte omnibus actibus scientiæ obici, & nulli non opponi; atque hoc abundè esse, vt nostra ei definitio conueniat: sic dicitur, in toto omnique huius vniuersi spatio, ipsum vniuersum esse, quia quæuis eius pars in aliqua illius spatij locatur: hæc ergo ratione obiectum totale totalitate obiecti omnibus actibus scientiæ adæquatur, singulæ eius partes singulis actibus comparentur. Præterea responderi potest, obiectum totale totalitate obiecti esse collectionem plurium obiectorum, adeoque potius esse obiecta, quam obiectum simpliciter, quod autem non est obiectum simpliciter, neque etiam est obiectum totale: quid igitur mirum, si huius ei definitio non conueniat, & cum sit aliud à definito sit etiam aliud à definitione.

TRACTATUS XI.

De reflexione actuum intellectus, & voluntatis.

CAPVT I.

Auctorum placita proponuntur.

63 **V** O D attinet ad intellectum Diuinum quamlibet eius cognitionem etiam à seipsa sine alterius ope cognosci, velut exploratum suppono cum B. Th. 1. p. q. 81. art. 3. in corp. Præterea quod attinet ad nostrum intellectum huius instituti magis proprium, eum reflectere in suos actus, saltem per alios, eosque cognoscere, sicut & voluntatem, ac memoriam, & experientia constat, & perspicuè docetur ab Augustino lib. 9. de Trinitate, cap. 11. *Memini enim me habere memoriam, & intelligentiam, & voluntatem: & intelligo me intelligere, & velle, atque meminisse: & volo me velle, & meminisse, & intelligere: totamque meam memoriam, & intelligentiam, & voluntatem simul memini: quod enim memoria mea, non memini non est in memoria mea: nihil autem*